

20 Ιουνίου, 1990

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 452/87).

5 Αίτηση Ακυρώσεως — Έννομο συμφέρον — Προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιας ωφέλειας από την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως για τον αιτητή — Προσφυγή κατά προαγωγής από υπάλληλο που αφυπηρέτησε πριν την ορισθείσα ως ημερομηνία ισχύος της προσβαλλόμενης προαγωγής — Το ζήτημα της ύπαρξης εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπό του — Κρίση υπέρ της ύπαρξης έννομου συμφέροντος ενόψει της αναδρομικής ενέργειας της ακυρωτικής αποφάσεως — Νομολογιακά πορίσματα και εφαρμογή τους στις περιστάσεις της κριθείσας περίπτωσης.

10

Αίτηση Ακυρώσεως — Λόγοι ακυρώσεως — Έλλειψη δέουσας έρευνας — Συνδυασμός της με την πραγματική πλάνη — Περιστάσεις στοιχειοθέτησης του λόγου στην κριθείσα περίπτωση ως προς τη διαπίστωση προσόντος υποψηφίου που επελέγη από την Ε.Δ.Υ. για προαγωγή.

15

[Πέραν των ανωτέρω τίτλων η απόφαση του Δικαστηρίου διαβάζεται ως σύνολο.]

20

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Republic and Another v. Christoudhia and Another (1988) 3(C) C.L.R. 2622,

- Ploussiou v. Central Bank of Cyprus (1985) 3(B) C.L.R. 1257,*
- Yiallourous v. Republic (1986) 3(A) C.L.R. 677,*
- Georghakis and Others v. Republic (1987) 3(A) C.L.R. 348,* 5
- Haris v. Republic (1989) 3(A) C.L.R. 147,*
- Βανέζης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Δ) Α.Α.Δ. 2522,* 10
- Αποφάσεις Συμβουλίου Επικρατείας 1932, Υπόθεση 37/1932, σελ. 110,*
- Αποφάσεις Συμβουλίου Επικρατείας 1958 Γ, Υπόθεση 2178/58,*
σελ. 2078, 15
- Αποφάσεις Συμβουλίου Επικρατείας 1956 Γ, Υπόθεση 1857/1956,*
σελ. 591,
- Παπασάββα ν. Επάρχου Πάφου (1990) 3 Α.Α.Δ. 504,* 20
- Μιλτιάδους και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1318.*

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας με την οποία προήγαγε το ενδιαφερόμενο μέρος στη θέση Βοηθού Πρώτου Εργατικού Λειτουργού, (Τακτικός Προϋπολογισμός), Τμήμα Εργασίας, αντί του αιτητή. 25

Ε. Ευσταθίου, για τον Αιτητή. 30

Γ. Φράγκου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 35

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Ο αιτητής με την προσφυγή αυτή ζητά την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας, (η "Επιτροπή"), ημερομηνίας 14 Μαΐου, 1987, που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Αρ. 2240, ημερομηνίας 3 Ιουλίου, 1987, Αρ. Γνωστοποίησης 2123, με την οποία προ- 40
 άχθηκε το ενδιαφερόμενο μέρος στη θέση Βοηθού Πρώτου Εργατικού Λειτουργού, (Τακτικός Προϋπολογισμός), Τμήμα Εργασίας, από 1η Ιουνίου, 1987.

5 Ο μόνιμος Υφυπουργός (Γενικός Διευθυντής) Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με επιστολή του Αρ. Υ.Ε. 233/59, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου, 1986, που λήφθηκε στο γραφείο της Επιτροπής στις 18 Σεπτεμβρίου, 1986, ζήτησε την πλήρωση μιας κενής μόνιμης (Τακτικός Προϋπολογισμός) θέσης προαγωγής Βοηθού Πρώτου Εργατικού Λειτουργού, Τμήμα Εργασίας.

10 Ακολουθήθηκαν οι κανονικές διαδικασίες και στις 14 Μαΐου, 1987, η Επιτροπή έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση.

Ο αιτητής ήταν υποψήφιος, συστήθηκε από την Τμηματική Επιτροπή και από τον Προϊστάμενο του Τμήματος, αλλά δεν επιλέχθηκε.

15 Ο αιτητής συμπλήρωσε τη συντάξιμη ηλικία υποχρεωτικής αφυπηρέτησης στις 15 Μαΐου, 1987, και σύμφωνα με τον περί Συντάξεων Νόμον, Κεφ. 311, όπως τροποποιήθηκε, αφυπηρέτησε την 1η Ιουνίου, 1987. Η δημοσιούπαλληλική του σχέση λύθηκε τα μεσάνυχτα της 31ης Μαΐου, 1987.

20 Η προσφυγή δεν είναι λαϊκή αγωγή. Ο αιτητής πρέπει να έχει έννομο συμφέρον στο νόημα της παραγράφου 2 του Άρθρου 146 του Συντάγματος. Το έννομο συμφέρον πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο της καταχώρισης της προσφυγής μέχρι το τέλος της προσφυγής.

30 Δημόσιος υπάλληλος, ο οποίος είναι υποψήφιος για προαγωγή και έχει τα προσόντα, έχει δικαίωμα προσδοκίας προαγωγής και ως εκ τούτου έχει έννομο συμφέρον. (Βλ. *The Republic of Cyprus and Another v. Maria Christoudhia and Another* (1988) 3(C) C.L.R. 2622.)

35 Με την ακύρωση της πράξης πρέπει ο αιτητής να έχει κάποια ωφέλεια, διαφορετικά η προσφυγή είναι χωρίς αντικείμενο και ως εκ τούτου απαράδεκτη.

40 Το ζήτημα που εγείρεται είναι, αν ο αιτητής, ο οποίος την 1η Ιουνίου, 1987, δεν ήταν δημόσιος υπάλληλος, έχει έννομο συμφέρο. Η ύπαρξη του έννομου συμφέροντος κρίνει το παραδεκτό της προσφυγής, είναι θέμα δημόσιας τάξης και εξετάζεται αυτεπάγγελα από το Δικαστήριο.

Ποίο είναι το αποτέλεσμα σε περίπτωση ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης;

Ο γενικός κανόνας είναι ότι οι ατομικές διοικητικές πράξεις δεν είναι αναδρομικές. Εξαιρέση στον κανόνα αυτό αποτελεί η περίπτωση διορισμού ή προαγωγής δημόσιου υπάλληλου. Η διορίζουσα αρχή έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί με την ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου. Με την ακυρωτική δικαστική απόφαση η πράξη ή απόφαση που προσβάλλεται εξαλείφεται εξ ολοκλήρου και η Διοίκηση έχει υποχρέωση να επανεξετάσει το θέμα με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε την ημέρα της έκδοσης της πράξης που ακυρώθηκε. (Βλ., μεταξύ άλλων, *Ploussiou v. Central Bank of Cyprus* (1985) 3 C.L.R. 1257, 1273· *Yiallourous v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 677, 685· *Georghakis and Others v. Republic* (1987) 3 C.L.R. 348· *Georghios Haris v. The Republic of Cyprus* (1989) 3(A) A.A.Δ. 147· *Παναγιώτης Βανέζης και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1989) 3(Δ) A.A.Δ. 2522.)

5

10

15

Η 1η Ιουνίου, 1987, καθορίστηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση ως ημερομηνία της προαγωγής του ενδιαφερόμενου μέλους. Εάν η αναδρομικότητα περιορίζεται στις ημερομηνίες που καθόρισε η προσβαλλόμενη απόφαση, τότε οριστικά ο αιτητής δεν έχει έννομο συμφέρο, γιατί την 1η Ιουνίου, 1987, δεν ήταν δημόσιος υπάλληλος.

20

Στην Υπόθεση 37/1932, Αποφάσεις Συμβουλίου Επικρατείας, 1932, σελ. 110, το Συμβούλιο Επικρατείας αποφάσισε ότι η υποχρέωση της Διοίκησης συνίσταται στο να κρίνει εκ νέου την υπάλληλο και να αποφασίσει για την εγγραφή της ή μη στον Πίνακα Προακτέων. Ο Υπουργός οφείλει να την προάξει αναδρομικά για αποκατάσταση της ιεραρχικής τάξης ως εάν να μην λήφθηκε η ακυρωθείσα διοικητική απόφαση. Στη σελ. 113 είπε:-

25

30

"Εφ' όσον δε η αιτούσα ήθελε κριθῆ εγγραπτέα εις τους πίνακας των κατ' αρχαιότητα προακτέων, έδει ο Υπουργός της Συγκοινωνίας, εκτελών την περί προαγωγής σχετικήν απόφασιν του Συμβουλίου των Δημοσ. Έργων, να προαγάγη ταύτην αναδρομικώς και δη από της 27ης Δεκεμβρίου 1930, αφ' ης εδημοσιεύθη το περί προαγωγής του νεωτέρου της αιτούσης αρχιτέκτονος ήδη β' τάξεως Π. Παπαδάκη (Εφημ. Κυβ. 241 - 1931, τεύχος Γ') διάταγμα, τάσσων ταύτην προ αυτού, και τούτο διότι η διοικήσις οφείλει, εν περιπτώσει ακυρώσεως αποφάσεων ως η ανωτέρω, να προβαίνη εις αποκατάστασιν της ιεραρχικής τάξεως των υπαλλήλων, εις ο σημείον υποτίθεται, ότι ώφειλεν αύτη να είχε κανονικώς εξελιχθή, εάν δεν είχεν επισυμβή η ακυρωθείσα απόφασις ταύτης. Και είναι μεν αληθές, ότι αι προσβαλλόμεναι αποφάσεις στηρίζονται εις την διάταξιν της πα-

35

40

5 ραγο. 10 του αρθρ. 50 του ως άνω σημειωθέντος Διατάγματος της 13-9-1929, καθ' ην ο πίναξ των προαγωγών ισχύει μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου εκάστου έτους, εν προκειμένω δε η ως άνω
 10 ακυρωτική απόφασις του Συμβουλίου της Επικρατείας, αφορώσα τον πίνακα του 1930, εξεδόθη κατά Μάϊον του 1931 τούτο όμως ουδεμίαν νομικήν επιρροήν δύναται να ασκήση επί την υποχρέωσιν της διοικήσεως να προβή άμα τη οποτεδήποτε εκδόσει της ακυρωτικής αποφάσεως του Συμβουλίου τούτου εις
 15 τας νομίμους ενεργείας προς αποκατάστασιν των πραγμάτων συμφώνως προς το δίκαιον, αφού, διά της ακυρωτικής αποφάσεως επανέρχονται τα πράγματα, εις ο σημείον ευρίσκοντο ταύτα προ της εκδόσεως της ως παρανόμου ακυρωθείσης διοικητικής αποφάσεως."

15 Στην Υπόθεση 2178/58, Αποφάσεις Συμβουλίου Επικρατείας, 1958, Γ, σελ. 2078, στη σελ. 2079 η Ολομέλεια του Συμβουλίου Επικρατείας είπε:-

20 "Διότι αφού κατά τας γενικάς αρχάς της ακυρωτικής διαδικασίας η ακύρωσις διά της αποφάσεως του Συμβουλίου Επικρατείας της παρανόμου πράξεως και η διά την συμμόρφωσιν προς ταύτην ενέργεια της διοικήσεως ανατρέχουσι εις τον χρόνον καθ' ον εξεδόθη η προσβληθείσα πράξις, ήτοι εν προκειμένω εις χρόνον προγενέστερον της λύσεως της υπαλληλικής σχέσεως, η πραγματοποιήσις της παρανόμως τυχόν παραλειφθείσης προαγωγής είναι εφικτή και μετά την λύσιν της υπαλληλικής σχέσεως και διά τον μέχρι ταύτης χρόνον. Αντίθετος ερμη
 25 νεία θα συνεπήγето διά τον διοικούμενον την αποστέρησιν της κατά το Σύνταγμα ενδίκου αυτού προστασίας, κατά της παρανόμου πράξεως δι' ής προσεβλήθησαν τα έννομα αυτού συμφέροντα, εκ μόνου του λόγου της παρεμβολής νομικού γεγονότος, μη αίροντος την γενομένην τυχόν παρανομίαν ή κωλύουσα την αποκατάστασιν ταύτης, συνεπεία του οποίου θα καθίστατο ούτω ανέλεγκτος η παρανομία τυχόν της διοικήσεως και η αποκατάστασις του προσβληθέντος δικαίου."

35 (Βλ., επίσης, Απόφαση 1857/1956, Αποφάσεις Συμβουλίου Επικρατείας, 1956, Γ, σελ. 591· Βεγλερή "Η Συμμόρφωσις της Διοικήσεως εις τας Αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας", σελ. 99.)

40 Η πράξη που προσβάλλεται αποτελείται από δύο μέρη:-

(α) Την επιλογή του ενδιαφερόμενου μέρους για προαγωγή και

(β) Την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της απόφασης αυτής.

Με την ακύρωση εξαλείφεται ολόκληρη η απόφαση και ως εκ τούτου και η ημερομηνία από την οποία αρχίζει η προαγωγή. Η ουσιώδης ημερομηνία για την αναδρομικότητα είναι η 14η Μαΐου, 1987, ημερομηνία λήψης της προσβαλλόμενης απόφασης και ως εκ τούτου ο αιτητής συνεχίζει να έχει έννομο συμφέρο.

Οι λόγοι ακυρότητας που προβάλλονται είναι:-

1. Το ενδιαφερόμενο μέρος δεν κατείχε τα προσόντα του σχεδίου υπηρεσίας και/ή έλλειψη δέουσας έρευνας αναφορικά με τα προσόντα του ενδιαφερόμενου μέρους.
2. Παραγνώριση της αρχαιότητας του αιτητή.
3. Παραγνώριση της σύστασης του Προϊστάμενου.

Το σχέδιο υπηρεσίας προνοεί απαιτούμενο προσόν:-

"2. Οργανωτική και διοικητική ικανότης, υπευθυνότης, πρωτοβουλία και ευθυκρισία."

Για τον αιτητή υποβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι η Επιτροπή δεν ερευνήσε εάν το ενδιαφερόμενο μέρος κατείχε το προσόν αυτό και ως εκ τούτου ενήργησε με πλάνη περί τα πράγματα.

Πλάνη περί τα πράγματα σημαίνει πλήρως εσφαλμένη αντίληψη για την ύπαρξη ή μη ύπαρξη πραγματικών προϋποθέσεων της διοικητικής πράξης, είτε αυτές απαιτούνται αμέσως από το Νόμο, είτε στηρίζεται σε αυτές η Διοίκηση στην άσκηση της διακριτικής της ευχέρειας - (βλ. **Βενετία Ζήνωνος Παπασάββα ν. Επάρχου Πάφου** (1990) 3 Α.Α.Δ. 504).

Η Τμηματική Επιτροπή εξέφρασε τη γνώμη ότι οι υποψήφιοι, συμπεριλαμβανομένου του αιτητή και του ενδιαφερόμενου μέρους, κατείχαν τα προσόντα προαγωγής.

Στην υπόθεση **Κλέαρχος Μιλτιάδους και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας** (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1318 ειπώθηκε: στις σελ. 1330, 1331.

"Ανεξάρτητα όμως από τη γνώμη της Τμηματικής Επιτροπής, η Επιτροπή έχει με το Νόμο καθήκο να ερμηνεύσει η ίδια το σχέδιο υπηρεσίας, να διακριβώσει τα προσόντα του υποψηφίου ως πραγματικό γεγονός και τελικά να εφαρμόσει το σχέ-

5 διο στα γεγονότα της κάθε περίπτωσης και να αποφασίσει αν ένας υποψήφιος κατέχει τα προσόντα που προβλέπονται στο σχέδιο. Η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα και φέρει την ευθύνη για την ερμηνεία, έρευνα και εφαρμογή του σχεδίου υπηρεσίας. (*Mytides and Another v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 1096, σελ. 1111· *Karis v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 496.)"

10 Περαιτέρω ο δικηγόρος του αιτητή ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή ενήργησε με βάση τους προσωπικούς φακέλους και τους φακέλους των εμπιστευτικών εκθέσεων μόνο. Στις εμπιστευτικές εκθέσεις δεν γινόταν αξιολόγηση του αιτητή για διευθυντική/εποπτική ικανότητα, γιατί, όπως αναγράφεται στις σχετικές στήλες, "δεν εφαρμόζεται". Τα καθήκοντα που εκτελούσε φαίνονται στις εμπιστευτικές εκθέσεις του ενδιαφερόμενου μέρους.

15 Ο Προϊστάμενος του Τμήματος, Διευθυντής του Τμήματος Εργασίας, κ. Α. Καλλίμαχος, στη συνεδρία της Επιτροπής της 14ης Μαΐου, 1987, είπε, όπως αναφέρεται στα πρακτικά:-

20 "Θα σύστηνε τον Τιμόθεο Δημητρίου, ο οποίος είναι ο αρχαιότερος από τους υποψηφίους, έχει τα προσόντα της θέσης και ευρεία πείρα σε όλους τους τομείς του Τμήματος Εργασίας και είναι ο μόνος που έχει κληθεί να εργαστεί και σε θέματα διεύθυνσης. Οι άλλοι υποψήφιοι δεν αξιολογήθηκαν στην παράγραφο των Εμπιστευτικών Εκθέσεων που αφορά

25 τη διευθυντική ή εποπτική ικανότητα. Ο Δημητρίου είναι από το 1980 Επαρχιακός Λειτουργός στη Λευκωσία."

30 Η δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση υποστήριξε ότι η Επιτροπή μπορούσε από τα στοιχεία των φακέλων να εξακριβώσει αν το ενδιαφερόμενο μέρος, ασκώντας τα καθήκοντά του, είχε το πιο πάνω απαιτούμενο προσόν.

35 Η Επιτροπή έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα και την ευθύνη να διακριβώσει τα προσόντα του υποψήφιου ως πραγματικό γεγονός. Σε δεύτερο στάδιο εφαρμόζει το σχέδιο υπηρεσίας στα γεγονότα της περίπτωσης και αποφασίζει αν υποψήφιος κατέχει τα προσόντα που προβλέπονται στο σχέδιο υπηρεσίας. Τούτο πρέπει να αντικατοπτρίζεται στα πρακτικά της Επιτροπής. Τι είναι δέουσα έρευνα εξαρτάται από τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης.

40

Από τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία και κυρίως από το πρακτικό της Επιτροπής φαίνεται ότι η Επιτροπή δεν ερεύνησε αν το ενδιαφερόμενο μέρος κατείχε το προσόν της οργανωτικής και δι-

οικητικής ικανότητας. Η γενική αναφορά στα προσόντα των υποψηφίων δεν είναι αρκετή. Στο πρακτικό της Επιτροπής διαβάζομε:-

"Κατά την αξιολόγηση και σύγκριση των υποψηφίων η Επιτροπή έκρινε ότι το γεγονός που ανέφερε ο Διευθυντής πως μόνο ο Δημητρίου αξιολογήθηκε στις παραγράφους 'Διευθυντική ή Εποπτική ικανότητα', ενώ κανένας από τους άλλους υποψηφίους δεν αξιολογήθηκε στις παραγράφους αυτές, δεν αποτελεί λόγο μείωσης ή υποτίμησης της σημασίας της βαθμολογίας των άλλων υποψηφίων στις υπόλοιπες παραγράφους και στο σύνολό της, δεδομένου ότι κάθε υπάλληλος υπηρετεί στα καθήκοντα που του ανατίθενται σύμφωνα πάντοτε με το Σχέδιο Υπηρεσίας."

Η Επιτροπή δεν έκανε έρευνα και/ή επαρκή έρευνα για να διακριβώσει αν το ενδιαφερόμενο μέρος κατείχε το πιο πάνω προσόν και άσκησε τη διακριτική της ευχέρεια με ελαττωματικό τρόπο και με κατάχρηση και υπέρβαση εξουσίας.

Επειδή η απόφαση θα είναι ακυρωτική το Δικαστήριο δεν εξετάζει τους άλλους λόγους ακυρότητας που προβλήθηκαν.

Η προσφυγή επιτυγχάνει.

Η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται.

Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.